

CONSUMER'S PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF PREFERENCES TO INVESTIGATION FACTORS IN TURKEY (TRABZON SAMPLE)*

Yazar / Author: Öğretmen Berna Hasanbaşoğluⁱ

Doç. Dr. Özlem Durgunⁱⁱ

Abstract

Today's science and technology also increased more emphasis on training for the development and behavior of individuals in the society for consumption has varied. Individuals today as the factors affecting the behavior of individuals for consumption in consumer behavior have become more conscious

In this study, they receive preschool services are primarily aimed to investigate the factors that family as factor in consumers to choose the educational institution. Pre-school in Trabzon in the scope of research with families whose children attending pre-school educational institutions of these families expressed their preference for the study of factors affecting the educational institutions have been taken. This research is a descriptive study of the property in the screening model is quantitative and descriptive research feature in this respect.

The universe of public companies operating in the province of Trabzon and is comprised of parents of students who attend private kindergarten and kindergarten. The sample of the study 03/04 / 2015- 29/05/2015 6 connected to the history of the state in Trabzon Ortahisar and Akçaabat district, kindergarten operating seven private and constitutes parents of students attending classes. The questionnaire was used in accordance with the literature developed by the researchers to collect data in research. The study evaluated 500 survey data were analyzed with descriptive methods of tests and analysis of variance with SPSS statistical software.

As a result of pre-school family consumer has been determined that the following factors affecting the choice of educational institutions; The factor for dry, factors relating to the agency personnel, factors related to parents' socio-economic status, factors related to education in the institution, the factors for confidence and purpose affect the corporate profile, corporate profile in the total costs and factors related costs to meet the opportunities, factors relating to other parents. Particularly preferred are the factors related with factors related to educational institution has been determined that these factors significantly influenced.

Key Words: pre-School education, consumer preferences, factors

TÜRKİYE'DE TÜKETİCİLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI (TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)

Özet

Günümüzde bilim ve teknolojinin de gelişmesiyle eğitime verilen önem daha da artmış ve toplumdaki bireylerin tüketime yönelik davranışları farklılaşmıştır. Bireylerin tüketime yönelik davranışlarını etkileyen faktörler olduğu gibi günümüzde bireyler tüketim davranışlarında daha bilinçli olmaktadır. Bu çalışmada, tüketici olarak ailelerin hizmet aldıkları okul öncesi eğitim

* (DİPNOTLAR TEK SATIR ARALIĞI 8 PUNTO) Bu çalışma, 3. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur. Ayrıca çalışma, Yrd. Associate Professor Dr. / Assoc. Prof. Füsün Özerdem'in Birleşik Krallık Birmingham Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı aracılığıyla TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

ⁱ Beşirli Anaokulu, Trabzon, basoglu-61@hotmail.com

ⁱⁱ İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Teorisi A.D., ozdurgun@istanbul.edu.tr

kurumlarını tercih etmelerinde etken olan faktörlerin araştırılması ve Trabzon ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarına çocukları devam eden aileler ile bu ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercihlerini etkileyen faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır. Tarama modelinde betimsel bir araştırma özelliğinde olan bu araştırma, bu yönüyle nitel ve betimsel bir araştırma özelliğindedir.

Araştırmanın evreni Trabzon ilinde faaliyette bulunan devlet ve özel anaokulu ve anasınıfına devam eden öğrencilerin velilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 03/04/2015- 29/05/2015 tarihlerinde Trabzon ilinin Ortahisar ve Akçaabat ilçelerinde 6 devlete bağlı, 7 özel anaokulu ve ana sınıfına devam eden öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür bilgileri doğrultusunda geliştirilen anket kullanılmıştır. 500 anketin değerlendirmeye alındığı çalışmada veriler SPSS istatistik programı ile tanımlayıcı testler ve varyans analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda tüketici olarak ailelerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini etkileyen şu faktörlerin olduğu belirlenmiştir; kuruma ilişkin faktörler, kurum personeline ilişkin faktörler, velilerin sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin faktörler, kurumdaki eğitime ilişkin faktörler, kurum tercihini etkileyen güven ve amaca yönelik faktörler, kurum tercihinde toplam maliyet ve maliyetleri karşılama imkanlarına ilişkin faktörler, diğer velilere ilişkin faktörler. Bu faktörlerden özellikle eğitime ilişkin faktörler ile kuruma ilişkin faktörlerin ailelerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini önemli derecede etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitim, tüketici tercihi, faktör

1. Giriş

Günümüze kadar yapılmış araştırmalar ile okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimini ve okul öncesi eğitimden sonraki tüm eğitimlerini olumlu yönde etkilediği ve sistemli bir okul öncesi eğitimin diğer kademelerindeki başarıyı arttırdığı belirlenmiştir.

Türkiye’de okul öncesi eğitime verilen önem cumhuriyetin kuruluşundan itibaren artmaya başlamıştır. Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına yönelik plan ve programlar belirlenmiş ve uygulanmaya çalışılmıştır. 2000’li yıllarda, hem devlete bağlı hem de özel olarak faaliyette bulunan okul öncesi eğitim kurum sayısı artmıştır.

Diğer yandan, günümüzde bilim ve teknolojinin de gelişmesiyle eğitime verilen önem artmış ve toplumdaki bireylerin tüketime yönelik davranışları farklılaşmıştır. Bireylerin tüketime yönelik davranışlarını etkileyen faktörler olduğu gibi günümüzde bireyler tüketim davranışlarında da daha bilinçli davranışlar sergilemektedirler.

Ailelerin tüketici olarak okul öncesi eğitim kurumunu tercih etmelerini etkileyen faktörlerin araştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada, öncelikle tüketim ve tüketici kavramları ile tüketici davranışları ile eğitim ve okul öncesi eğitime ilişkin literatür bilgileri bağlamında ele alınmıştır. İkinci olarak ise tüketici olarak ailelerin hizmet aldıkları okul öncesi eğitim kurumlarını tercih etmelerinde etken olan faktörlerin araştırılması amacıyla yapılan araştırmaya yer verilmiştir. Bu amaçla yapılan araştırmanın kapsamına Trabzon ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarına çocukları devam eden aileler ile bu ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercihlerini etkileyen

faktörlerin araştırılması alınmıştır. Son olarak araştırma sonucunda tüketicilerin kurum tercihlerini etkileyen faktörlere yönelik elde edilen sonuçlara yer verilmiştir

1.Tüketim Ve Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler

1.1.Tüketim Ve Tüketici Kavramları

Tüketim genel olarak kısaca, bireylerin belirli bir ihtiyacını karşılamaya yönelik bir ürün veya hizmeti sahiplenmesi, kullanması olarak tanımlanmaktadır. Tüketim eylemini gerçekleştiren kişi ise tüketici olarak adlandırılmaktadır(Odabaşı, 1999:4). Bir başka tanımlamaya göre, tüketim, bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılan faydalı mal ve hizmetlerin kullanılmasıdır (Durmaz vd.,2011:1). Türk Dil Kurumu'nda tüketim," Üretilen veya yapılan şeylerin kullanılıp harcanması, yoğaltım, istihlak, üretim karşıtı" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015). Literatürde tüketimi kuramsal bir çerçeveden değerlendiren öncü çalışmalarda tüketimin "gösterişçi tüketim" ve "iletişim aracı" olarak değerlendiren yaklaşımlar üzerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir(Yanıklar, 2006:92).

Tüketici, mal, hizmet ve fikirleri kendi kişisel veya ailesel ihtiyaçları kullanan kişi olarak tanımlanmaktadır. Tüketici insanları ve kurumları içine alan geniş kapsamlı bir kavramdır. Tüketici kavramı müşteri kavramından ayrı olarak tanımlanmakla birlikte tüketici kavramı müşteri kavramını da içine alan tüm insan ve kuruluşları kapsayan bir kavramdır (Kritiş, 2013:71).

Tüketici kelimesi, ürün ve hizmetleri satın alan, kullanan kişi olarak ifade edilmektedir. Bu anlamıyla tüketici kelimesi müşteri kelimesiyle benzerlik gösterse de müşteri belirli bir mağaza ya da şirketten düzenli alışveriş yapan kişidir. Tüketici, müşteri, satın alan, kullanan gibi kelimelerin benzer anlamlarda kullanılması, pazarlama kavramının ve uygulamalarının son yıllarda yaygınlaşmasının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir (Bir,2002:20).

1.2.Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler

Tüketici davranışları araştırması, pazardaki fırsatların değerlendirilmesine ve pazar analizlerinin daha derinlemesine yapılmasına olanak sağlayabilmektedir. Tüketici davranışlarının incelenmesinde tüketim değil de tüketicinin satın almak ile ilgili karar ve hareketleri incelenmektedir (Kritiş, 2013:72). Tüketicilerin satın alma davranışlarını etkileyen faktörleri aşağıda Tablo 1.'de de ki gibi özetlemek mümkündür (Türkey, 2011:8).

Tablo 1.Bireylerin Tercihlerini Etkileyen Faktörler

Kültürel Faktörler	Sosyal Faktörler	Kişisel Faktörler	Sosyo-Psikolojik Faktörler
Kültür	Danışma Grupları	Yas ve Yasam	Güdüleme
Alt Kültür	Aile	Dönemi	Algılama
Sosyal Grup	Rol ve Statüler	Cinsiyet	Öğrenme
		Meslek	

Kaynak: (Türkay, 2011:8)

2. Okul Öncesi Eğitim Ve Türk Eğitim Sisteminde Okul Öncesi Eğitim

2.1. Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim

Eğitim bir hak olarak görülmekte birlikte 10 Aralık 1948 yılında tarihli İnsan Hakları Bildirgesinin 26. Maddesi'ne göre, toplumdaki her insanın eğitim hakkı vardır. Bu hak toplumdaki hem çocuklar hem yetişkinler olmak üzere tüm bireyler için geçerlidir. Bildirinin aynı maddesi ile ilköğretim eğitimi zorunlu tutulmuştur. 20 Kasım 1959 tarihinde Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan Çocuk Hakları Bildirgesi, çocuklara eğitim hakkının tanınması açısından önemli bir tarihsel olay olarak görülmektedir (Tanilli, 2006:467).

Türkçe olan eğitim kelimesinin bazı Avrupa dillerindeki karşılığının "education" olduğu ve latince kökeninde "educare" ve "educere" olmak üzere iki kelime olduğu ifade edilmektedir. Educare, beslemek anlamında, educere ise birşeyden çıkar sağlamak, birşeye doğru yönelmek anlamındadır. Türkçe eğitim kelimesinin Osmanlıcadaki karşılığı "maarif", "talim ve terbiye" dir (Tanilli, 2006:467).

Genel olarak eğitim her toplumun kendisine has bir insan tipi yetiştirmek için başvurduğu bir süreç olarak ifade edilmektedir. Eğitim tanımları araştırmacılar farklı bir şekilde yapılmış olsa da bu tanımların ortak noktasında, eğitimin planlı bir şekilde ve amaçlar dahilinde sürekli yürütülen ve toplumdaki bireylerin davranışlarında değişikliği hedefleyen bir süreç olduğudur. Bu yöndeki araştırmalarda bazı eğitimcilerin eğitimi biçimsel bir süreç olarak tanımladıkları, bazı biçimsel olmayan bir süreç olarak tanımlandığı ifade edilmektedir (Gökalp, 2003:4).

Gelişmiş ve kalkınmış ülkelere bakıldığında onların yeterli sayıda eğitimli bireylere sahip olduğu görülebilmektedir. Ayrıca toplumda eğitimli bireyler sosyal değişimleri kolaylaştırıcı ve kamuoyu oluşturucu olmaları nedeniyle oldukça önemli bir görevde bulunmaktadır. Bununla birlikte ülkelerin eğitim düzeyi yükseldikçe diğer devletlerle ilişkiler yoğunlaşmakta ve bilgi transferi artmaktadır. Diğer yandan eğitim insanların dünya görüşünü genişleterek onların olaylara çok boyutlu bakabilmelerini sağlayarak demokratik bir ortamın oluşmasına yardımcı olmaktadır (Aksoy, 2003:63).

2.2. Türk Eğitim Sistemi

T.C. Anayasası ile çerçevesi çizilen Türk Eğitim Sistemi'ne yönelik yasal gereklilikler 1973 yılında yayımlanan 1739 sayılı Türkiye Milli Eğitim Kanunu ile belirlenmiştir. Kanun ile "Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve

ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümler” belirlenmiştir. Kanunda (Md:2-3) Türk Eğitim Sistemi'nin amaçları genel ve özel amaçlar olmak üzere iki şekilde tanımlanmıştır . temel amacı kısaca şunlardır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973)

Genel Amaçlar;

Ülkedeki tüm bireylerin Atatürk İlke ve İnkılaplarına göre, insan haklarına saygılı, toplumsal sorumluluk duygusu olan bireylerin yetiştirilmesi; her bireyi “*kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek*”,

“İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı” kazandırarak topluma ve kendilerine katkıda bulunmalarını sağlayacak meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Görüldüğü gibi Türkiye'deki eğitim sisteminin genel amacı Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda topluma faydalı ve saygılı, insan haklarını gözeten ve bireylerin yetişmesini sağlamaktır.

2.3. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim kurumlarının, okul öncesi çocuğun temel ihtiyaçları olan; sevgi, şefkat ve ilgi; iyi beslenme, bakım, temizlik, sağlıklı bir ortamda bulunma, hastalık ve tehlikelerden korunma, arkadaş sahibi olma, oyun, duyu düşünce ve isteklerini çeşitli yollarla ifade etme ihtiyaçlarını karşılayabilmek en temel görevleridir. Bu ihtiyaçları karşılayabilmek için okul öncesi eğitim kurumları çocuğun; ruhsal, bedensel ve toplumsal gelişimine; iyi alışkanlıklar kazanmasına; duyu organları ve zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesine; sorumluluk ve özgürlük duygularının belirip gelişmesine; ilköğretime hazırlanmasına yardımcı olmak amaçları ile faaliyette bulunmaktadırlar (Kantarcioglu, 1998:18).

Dünyadaki ülkelerde okul öncesi eğitimin amaçları farklılık göstermekle birlikte temelde ülkelerde ortak olan amaçlar vardır. Ünlü eğitimci Mialaret'e göre dünyada geçerli olan bu evrensel amaçları Toplumsal Amaçlar; Eğitici Amaçlar; Gelişimsel Amaçlar olmak üzere üç kategoride açıklamaktadır (Kantarcioglu, 1998:18).

Okul öncesi eğitim genel olarak bir çocuğun okula başlamadan önceki 1-2 yılını kapsayan veya 3-6 yaş grubundaki çocukların düzenli ve planlı bir eğitim programıyla eğitim aldıkları eğitim kurumları olarak ifade edilmektedir. Genel olarak okul öncesi eğitim 0-6 yaş grubundaki çocukların(Özen, 2008:9);

“Tüm gelişimlerini, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren,

Duyularının gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren,

Kendini ifade etmesini ve özdenetimlerini kazanmasını sağlayan sistemli bir eğitim sürecidir” şeklinde tanımlanmaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarının başlıca fonksiyonları(Siva, 2008:3) ;

“Çocuğun sağlıklı büyümesi için beden gelişimini sağlamak;

Çocuğun psiko-motor gelişimine yardımcı olmak;

Çocuğun duyularını uyarmak;

Çocuğun algılarını geliştirmek;

Çocuğun zihinsel yönden gelişmesi için zihinsel gelişimini etkileyen uyarıcıları sağlamak;

Çocuğun kendisini ve çevresini tanımasına fırsat vermek;

Çocuğa doğayı tanıtmak;

Çocuğun yetenek ve becerilerini geliştirmek ve onu ilgileri doğrultusunda yönlendirmek;

Çocukta anlama, kavrama, dikkat, muhakeme, düşünme, akıl yürütme, problem çözme gibi yetenekleri geliştirmek ve ona kavram kazandırmak;

Çocuğun öğrenmeye karşı ilgisini arttırmaktır”.

2.4. Türkiye’deki Okul Öncesi Eğitim Kurumları

Türkiye’de okul öncesi eğitim, kreşler, çocuk yuvaları, gündüz bakım evleri, anaokulları, ana sınıfları ve uygulama sınıfları olmak üzere özel ve resmi olmak üzere farklı kurumda verilmektedir. Okulöncesi eğitim kurumları, bakanlıklara, özel kuruluşlara, vakıflara, yerel yönetimlere, üniversitelere bağlı olarak faaliyette bulunmaktadır. Bu kurumlar şunlardır (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014:4);

Kreşler: 0–6 yaş dönemindeki çocukların beslenmesine, bakımına güvenliğine ve okul öncesine eğitimine yönelik hizmet veren kurumlardır. Kreşler Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlıdır.

Çocuk Yuvaları: 2 ve 4 yaş dönemindeki çocukların beslenmesine, bakımına güvenliğine ve okul öncesine eğitimine yönelik hizmet veren kurumlardır. Çocuk Yuvaları Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlıdır.

Gündüz Bakım Evleri: 0–6 yaş dönemindeki çocukların beslenmesine, bakımına güvenliğine ve okul öncesine eğitimine yönelik hizmet veren kurumlardır. Gündüz Bakım Evleri Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlıdır.

Anaokulları: 36-72 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan anaokulları, Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren kurumlardır. Anaokulları kurumlarından özel olarak faaliyette bulunanlar Özel Türk Anaokulları, Özel Yabancı Anaokulları, Özel Azınlık Anaokulları olarak ayrılabilir. Bu kurumlar 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre faaliyetinde bulunan kurumlardır.

Ana Sınıfları: 60-72 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulu, Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren kurumlardır.

Uygulama Sınıfları: “Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında çocuk gelişimi ve eğitimi alanında 36-66 aylık çocukların eğitiminin yapıldığı uygulama birimleridir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amaç Ve Kapsamı

Bu çalışma öncelikle tüketici olarak ailelerin hizmet aldıkları okul öncesi eğitim kurumlarını tercih etmelerinde etken olan faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan araştırmanın kapsamına Trabzon ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarına çocukları devam eden aileler ile bu ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercihlerini etkileyen faktörlerin araştırılmasına yönelik ifadeleri alınmıştır.

Milli Eğitim İstatistiklerinden alınan bilgilere göre Trabzon ilinde genel olarak 2014-2015 eğitim ve öğretim döneminde 15 özel okul öncesi eğitim kurumu vardır. Bu kuruma devam eden öğrenci sayısı ise, 574'dür. Devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumu sayısı ise 265 olup bu kurumlara devam eden öğrenci sayısı 10776'dır (T.C.Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı). Araştırmanın evreni, Trabzon il genelindeki toplam 280 kurumda, toplam 11.350 öğrencinin velilerden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 03/04/2015- 29/05/2015 tarihlerinde Trabzon ilinin Ortahisar ve Akçaabat ilçelerinde 6 devlete bağlı, 7 özel olarak faaliyette bulunan anaokulu ve ana sınıfına devam eden öğrencilerin velileri oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket uygulaması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılacak anketin geliştirilebilmesi için velilerin okul öncesi kurumuna ilişkin tercihlerini etkileyen faktörlerle ilgili Türkçe ve yabancı literatür taranmıştır.

Üç bölümden oluşan anketin birinci bölümde katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular ile çocukların devam ettikleri okul öncesi eğitim kurumuna ilişkin sorulara yer verilmiştir. Bu bölümde on soru yer almaktadır.

İkinci bölümde, velilerin okul öncesi eğitim hakkındaki düşüncelerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu bölümde 7 soru yer almaktadır.

Sorulardan 6'sı 5'li likert ölçeğine göre hazırlanmıştır.03/04/2015- 29/05/2015 tarihlerinde Trabzon ilinin Ortahisar Ve Akçaabat ilçelerinde 6 devlete bağlı, 7 özel olarak faaliyette bulunan anaokulu ve ana sınıfına devam eden öğrencilerin velilerine araştırmacı tarafından geliştirilen anket elden dağıtılmıştır. Dağıtılan anket sayısı toplam 780'dir. 780 anketten 500 anketin doldurulmuş olarak geri dönüşü olmuştur. 780 anket içinden eksik ve hatalı doldurulan 280 anket araştırma dışı bırakılarak doğru ve eksiksiz doldurulan 500 anket araştırma kapsamına alınmıştır. Anket sorularının geçerlilik ve güvenilirlik analizinde Cronbach's Alfa Katsayısı 0,78 olarak hesaplanmıştır.

4. Bulgular

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 500 kişiden 409'u kadın katılımcı, 91 kişi erkek katılımcıdır. Katılımcıların %81,8'ü kadın, %18,2'si erkektir. Katılımcıların çoğunluğunu kadın katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun (%97,2)'sinin medeni durumu evlidir. Ankete katılanların %2,2'si 20-25 grubunda, %15,8'i 26-30 yaş grubunda, %35,8'i 31-35 yaş grubunda, %28,6'sı 36-40 yaş grubunda, %13,2'si 41-45 yaş grubunda, 0,4'ü 46-50 yaş grubunda, % 0,4'ü 50 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Katılımcıların çoğunluğu (179 kişi) 31-35 yaş grubundadır.

Katılımcıların çoğunluğu (249 kişi) üniversite mezunu, çoğunluğu ev hanımıdır. Katılımcılardan %48,2'sinin evinde sadece baba çalışmakta, %48'inin evinde hem anne, hem baba çalışmakta, %9'unda sadece anne çalışmaktadır. Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcı oranı %2'dir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun evinde yalnız babanın çalıştığı ifade edilebilir. İkinci çoğunluk grubunda hem anne hem de baba çalışmaktadır.

Katılımcıların çoğunluğunun aylık gelirinin (%47,2) 2400-3000 TL olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanlardan ailelerinde ,“1” çocuk olanların sayısı 141 (%28,2), “2” çocuk olanların sayısı 263 (%52,6), “3” çocuk olanların sayısı 81 (%16,2), “4” çocuk olanların sayısı 9 (%1,8), “5” çocuk olanların sayısı 4 (%0,8), “6” çocuk olanların sayısı 2 (%0,4)'dir. Katılımcılardan çoğunluğunun oluşturan 263 kişininin (%52,6) ailelerinde toplam 2 çocuk vardır.

Katılımcılardan “1” çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam edenlerin sayısı 445, bu kişilerin toplam katılımcı içindeki oranı %89'dur. Katılımcılardan “2” çocuğu okul öncesi eğitime devam edenlerin oranı %9,2, “3” çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam edenlerin oranı %1,2, “4” çocuğu devam edenlerin oranı % 0,6'dır.

Ankete katılan 500 kişininin %50'sinin çocuğu devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumuna , %50'sinin çocuğu ise özel okul öncesi eğitim kurumuna gitmektedir.

4.2. Okul Öncesi Eğitim Tercihini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular

Ankette yer verilen “çocuğunuza okulöncesi eğitim kurumunun verdiği eğitim ve bakım imkanlarını evde sağlayabilseydiniz yine de okula gönderir miydiniz?” sorusuna katılımcıların %93,8’i evet cevabını, %6,2’si hayır cevabını vermiştir. Buna göre katılımcıların evlerinde okul-öncesi eğitim kurumunun imkanlarını evde sağlamaları durumunda da çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna göndermeyi tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcıların %87,6’sı okul öncesi eğitimin çok gerekli olduğu, %7,8’i orta derecede gerekli olduğu, %2,2’si kısmen gerekli olduğu, %1,2’si hiç gerekli olmadığı görüşündedirler. Katılımcıların %1,2’si bu konu hakkında kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Bu soruda yapılan puanlamada katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması, 4,7840 olarak hesaplanmıştır. Buna göre bu soruda katılımcıların çoğunluğunun okul öncesi eğitim kurumlarının gerekli oldukları görüşünde oldukları ifade edilebilir.

a)Katılımcıların Okul Öncesi Eğitim Kurumunu Tercih Etme Nedenleri;

Anne ve Babanın Çalışması; Katılımcılar arasında, okul öncesi eğitim kurumunu tercih etmede bir neden olarak “anne ve babanın çalışması”nın en az önemli olduğu görüşünde olanların oranı %36,4; az önemli olarak düşünenlerin oranı %8,2, önemli olarak görenlerin oranı %16,4, oldukça önemli olarak görenlerin oranı %10,4 çok önemli olarak görenlerin oranı %28,6’dır. Verilen cevapların ortalaması 2,8660 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “anne ve babanın çalışması”nın az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Çocuğun Sıkılması; Katılımcıların çoğunluğu çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için çocuğun sıkılmasını çok önemli bir neden olarak görmektedirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 3,3960 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sıkılmasını” önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Çocuğun Bakım Sorunu; Katılımcıların çoğunluğu (%51,8) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için çocuğun bakım sorununu en az önemli neden olarak görmektedirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 2,2169 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun bakım sorunu” az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Eğitim Kurumunda Çocuğa Daha İyi Bakılacağıın Düşünülmesi; Katılımcıların çoğunluğu (%38,8) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için çocuğun daha iyi bakılmasını en az önemli bir neden olarak görmekte-dirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 2,6240 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun daha iyi bakılmasının” az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Eğitimin Çocuk İçin Gerekli Olduğunun Düşünülmesi; Katılımcıların çoğunluğu(%77,6) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “eğitimin çocuk için gerekli olmasının” çok önemli bir neden olarak görmekte-dirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 4,5540 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için” eğitimin çocuk için gerekli olmasının” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Çocuğun Sosyal Ve Psikolojik Gelişimi: Katılımcıların çoğunluğu (%81,6) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimini” çok önemli bir neden olarak görmekte-dirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 4,6080 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sosyal ve psikolojik gelişiminin” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Çocuğun Akranları İle Zaman: Katılımcıların çoğunluğu (%75,8) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun akranları ile zaman geçirmesinin” çok önemli bir neden olarak görmekte-dirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 4,5160 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun akranları ile zaman geçirmesinin” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Annenin Kendine Zaman Ayırmak İstemesi; Katılımcıların çoğunluğu (%57) çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “annenin kendine zaman ayırmak istemesini” en az önemli bir neden olarak görmekte-dirler. Ayrıca verilen cevapların ortalaması 1,9880 olarak bulunmuştur. Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “annenin kendine zaman ayırmak istemesinin” en az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Tablo 2. Okul Öncesi Eğitim Kurumunu Tercih etme Nedenlerinin Puanlaması

Seçenekler	Min. Puan	Mak. Puan	Ortalama±SS
1. Anne ve babanın çalışması	1,00	5,00	2,8660±1,1

2.Çocuğun sıkılması	1,00	5,00	3,3960±1,6
3.Çocuğun bakım sorunu	1,00	5,00	2,2169±1,5
4.Eğitim kurumunda çocuğa daha iyi bakılacağıının düşünülmesi	1,00	5,00	2,6240± 1,6
5.Eğitimin çocuk için gerekli olduğunun düşünülmesi	1,00	5,00	4,5540± 1,01
6.Çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimi	1,00	5,00	4,6080± 1,01
7.Çocuğun akranları ile zaman geçirmesi	1,00	5,00	4,5160± 1,1
8.Annenin kendine zaman ayırmak istemesi	1,00	5,00	1,9880± 1,4

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların okul öncesi eğitim kurumunu tercih etme nedenlerinin önem derecelerine göre sıralaması şu şekilde yapılabilir;

Çocuğun akranları ile zaman geçirmesi; oldukça önemli

Çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimi; oldukça önemli

Eğitimin çocuk için gerekli olduğunun düşünülmesi; oldukça önemli

Çocuğun sıkılması; önemli

Çocuğun bakım sorunu; az önemli

Eğitim kurumunda çocuğa daha iyi bakılacağıının düşünülmesi; az önemli

Anne ve babanın çalışması; önemli

Annenin kendine zaman ayırmak istemesi, en az önemli

c)Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Daha Önceden Devam Eden Çocukların Olması

Ankette yer verilen “daha önce başka çocuğunuz anaokulu veya kreşe devam etti mi?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevapların dağılımları gösterilmiştir. Tablodaki verilerden 237 katılımcının daha önce çocuklarının anaokulu veya kreşe devam ettiği, 263 katılımcının çocuklarının eğitim görmediği anlaşılmaktadır. Bu soruya hayır cevabı veren katılımcı sayısı çoğunluktadır.

Ankete katılanlardan çoğunluğunun 2 ve 1 çocuğu olduğu göz önünde bulundurulduğunda; çocuk sayısı 1 veya 2 olanların hayır cevaplarını vermeleri mümkündür. 1 çocuğu olan katılımcılardan 120'si hayır, 2 çocuğu olan katılımcılardan 118'i hayır cevabını vermiştir. 1 ve 2 çocuğu olan 238 kişi hayır cevabını vermiştir. Evet cevabını veren katılımcıların çoğunluğunun ailesinde 2 çocuk vardır. Bu bağlamda daha önce bir başka çocuğun okul öncesi eğitim görmesinin kurum tercihinde etkisi olduğu ifade edilebilir.

d)Anaokulunda veya Kreşte Deneyim Sahibi Olmanın Kurum Tercihine Etkisi; .

Katılımcıların çoğunluğuna göre (%4,2) , daha önce okul öncesi eğitim kurumu hakkında deneyim sahibi olmanın okul tercihini oldukça kolaylaştırdığı ifade edilebilir. Ayrıca bu soruda verilen cevapların ortalaması, 3,3880 olarak bulunmuş olup bu değere göre genel olarak velilerin anaokulu ve kreşte deneyim sahibi olmasının kurum tercihini orta dereceli olarak kolaylaştırdığı ifade edilebilir.

e)Kurum Tercihinde Etkili Olan Kişi ve Gruplar;

Tablo 3.Kurum Tercihinde Etkili Olan Kişi ve Gruplar Faktörlerin Derecelendirmesinin Dağılımı

Faktörler	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Toplam
	Hiç	Kısmen	Orta	Oldukça	Çok	
1.Aile bireyler	169 kişi %33,8	60 kişi %12	58 kişi %11,6	101 kişi %20	112 kişi %22,4	500 kişi %100
2.Akrabalar	303 kişi %60,6	64 kişi %12,8	45 kişi %9	57 kişi %11,4	31 kişi %6,2	500 kişi %100
3.Arkadaşlar	232 kişi %46,4	67 kişi %13,4	64 kişi %12,8	66 kişi %13,2	71 kişi %14,2	500 kişi %100
4.Komşular	319 kişi %63,8	53 kişi %10,6	42 kişi %8,4	52 kişi %10,4	34 kişi %6,8	500 kişi %100
5.Çevre	226 kişi %45,2	40 kişi %8	83 kişi %16,6	80 kişi %16	71 kişi %14,2	500 kişi %100
6.Okulun kendisi	64 kişi %12,8	21 kişi %4,2	51 kişi %10,2	123 kişi %24,6	241 kişi %48,2	500 kişi %100

Tablo 3'de ki verilere göre şunlar ifade edilebilir; Katılımcıların çoğunluğu, kurum tercihlerinde aile bireylerinin, komşuların, çevrenin, okulun kendisinin, akrabaların hiç etkilemediğini belirtmiştir .Kurum tercihlerinde, “annenin” çok etkili olduğunu belirtmiştir. Annenin kurum tercihini belirlemede oldukça etkisinin olduğu, babanın orta derecede etkisinin olduğu, abla ve abinin kısmen etkisinin olduğu, teyze ve halanın hiç etkisinin olmadığı ifade edilebilir

f) Kurum Tercihinde Kuruma İlişkin Faktörler;

Tablo 4.Okul Tercihini Etkileyen Kuruma İlişkin Faktörlerin Derecelendirmesinin Dağılımı

Faktörler	N/%	N/%	N/%	N/%	N/%	Toplam
	Hiç	Kısmen	Orta Derece	Oldukça	Çok	N/%
1.İdari kadro	96 %19,2	28 %5,6	47 %9,4	134 %26,8	195 %40	500 %100
2.Öğretmen kadrosu	73 %13,6	25 %5,2	39 %2,8	112 %21,2	251 %50,2	500 %100
3.Sınıf büyüklükleri	107 %21,4	36 %7,2	73 %14,6	121 %24,2	163 %32,6	500 %100
4.Okulun fiziki ortamı	53 %10,6	23 %4,6	59 %11,8	109 %21,8	254 %50,8	498 %96,6
5.Güvenlik durumu	63 %12,6	14 %2,8	33 %6,6	118 %23,6	272 %54,4	500 %100
6.Okulun ulaşım olanakları	88 %17,6	22 %4,4	42 %8,4	95 %19	253 %50,6	500 %100
7.Temizliği	49 %9,8	16 %3,2	31 %6,2	114 %22,8	290 %58	500 %100
8.Eğitsel ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliği	53 %10,6	12 %2,4	42 %8,4	110 %22	283 %56,6	500 %100
9.Veli taleplerine ve tepkilerine karşı duyarlılığı	68 %13,6	31 %6,2	49 %9,8	123 %24,6	229 %45,8	500 %100
10.Eve yakın olması	145 %29	31 %6,2	52 %10,4	59 %11,8	213 %42,6	500 %100
11.Yemek kalitesi	74 %14,8	19 %3,8	83 %16,6	119 %23,8	205 %41,6	500 %100
12.Yardımcı eleman bulunması	72 %14,4	20 %4	60 %12	113 %22,6	235 %47	500 %100
13.Isınma durumu	60 %12	14 %2,8	49 %9,8	111 %22,2	266 %53,2	500 %100

Tablo 4'de ki verilere göre, katılımcıların çoğunluğu, kurum tercihlerinde “idari kadronun”, “öğretmen kadrosunun” , “sınıf büyüklüklerinin”, “okulun fiziki yapısının”, “okulun güvenlik durumunun”, “okulun ulaşım olanaklarının”, “okulun temizliğinin” , “okuldaki eğitsel ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliğinin”, “okulun eve yakın olmasının”, “okulun yemek kalitesinin”, okulda yardımcı eleman bulunmasının” çok etkilediğini belirtmiştir. Öğretmen kadrosu, Güvenlik durumu, Temizliği, Eğitsel ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliği, Isınma durumu faktörlerinin kurum tercihinde oldukça önemli faktörler olduğu anlaşılmaktadır.

g) Kurum Tercihinde Kurum Personeline İlişkin Faktörler

Katılımcıların çoğunluğu, kurum tercihlerinde “ okuldaki personel sayısının yeterli olmasının”, “ okuldaki öğretmenin alanında uzman olmasının”, “ okul yöneticisinin çocuk gelişimi alanında eğitilmiş olmasının” , “ diğer yardımcı personelin çocuk gelişimi ve çocuklara yaklaşım ile ilgili bilgisinin olması” , personelin hizmet vermede istekliliğinin”, personelin ailelere karşı ilgili olmalarının”, “personelin

çocuklara karşı ilgili olmasının”, “personelin velilerle iletişiminin ”, personelin çözüm için çok uğraşmalarının” personelin verilen hizmetteki yeterliliğinin, temiz giyimli, güler yüzlü ve anlayışlı olmasının, sosyal aktivitelerinin çok etkilediğini belirtmiştir.

h)Kurum Tercihinde Diğer Velilerin Sosyo-Ekonomik Durumları; Okul öncesi eğitim kurumlarının tercih etmede katılımcıların çoğunluğu(%31,6) okul öncesi eğitim kurumlarının tercih etmede, “diğer velilerin sosyo ekonomik durumlarının” hiç önemli olmadığını belirtmiştir. Ayrıca bu soruda verilen cevapların ortalaması, 2,6740 olarak bulunmuş olup bu değere göre genel olarak velilerin kurum tercihlerinde diğer velilerin sosyo-ekonomik durumlarının kısmen önemli olduğu ifade edilebilir.

I)Kurum Tercihinde Diğer Velilerin Aynı Kreşi veya Anaokulunu Tercih Etmeleri

Diğer velilerinde aynı kurumu tercih etmiş olmaları;

Doğru Karar Verildiğinin Düşünülmesi; Ankette yer verilen bu ifadeye verilen cevapların ortalaması, 3,3340’dır. Buna göre diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların kurum tercih kararlarının doğru olduğunu orta dereceli olarak düşündürmüştür.

Bilinçli Veli Kesimi İle Aynı Kararı Vermiş Olma Düşüncesi; Ankette yer verilen bu ifadeye verilen cevapların ortalaması, 3,4386’dır. Buna göre diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların bilinçli veli kesimi ile aynı kararı vermiş olmalarını orta dereceli olarak düşündürdüğü ifade edilebilir.

Eğitim Seviyesinin Üst Düzeyde Olduğunu Düşündürmesi; Ankette yer verilen bu ifadeye verilen cevapların ortalaması, 3,4320’dir. Buna göre diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların kurumun eğitim seviyesinin üst düzeyde olduğunu orta dereceli olarak düşündürdüğü ifade edilebilir.

Veli İmajının Önemli Olduğunu Düşündürmesi; Ankette yer verilen bu ifadeye verilen cevapların ortalaması, 3,1840’dır. Buna göre diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların orta dereceli olarak veli imajının önemli olduğunu orta dereceli olarak düşündürdüğü ifade edilebilir.

Kurumun Düzgün Bir Kurum Olduğunu Düşündürmesi; Ankette yer verilen bu ifadeye verilen cevapların ortalaması, 3,6020’dir. Buna göre diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların kurumun düzgün bir kurum olduğunu orta dereceli olarak düşündürdüğü ifade edilebilir.

i)Kurumdaki Eğitime İlişkin Faktörler;

Tablo 5.Eğitime İlişkin Faktörlerin Derecelerinin Ortalamaları

Faktörler	Ortalama
1.Ailenin eğitime katılımının desteklenmesi	3,5320±1,4
2.Okul ve aile arasında her türlü işbirliğinin yapılıyor olması	3,7440±1,3
3.İstenildiği zaman çocuğun okulda izlenebilme imkanının olması	3,066±1,5
4.Çocuğun gönderdiği okulun farklı ailevi (gelir durumu, kültür, dil, etnik köken, din...vb gibi)kültürel özelliklere sahip olması	2,9520±1,5
5.Çocuğun gönderdiği okulda sizinle benzer özelliklere(gelir durumu, kültür, dil, etnik köken, din...vb.) sahip ailelerin çocukların olması	3,1960±1,4
6. Çocuğun aynı yaş grubundaki çocuklarla birlikte aynı sınıfta eğitim alacak olması	4,2300±1,17

Çocuğun aynı yaş grubundaki çocuklarla birlikte aynı sınıfta eğitim alacak olması, Okul ve aile arasında her türlü işbirliğinin yapılıyor olması, Ailenin eğitime katılımının desteklenmesi Çocuğun gönderildiği okulda benzer özelliklere sahip çocukların olması, İstenildiği zaman çocuğu okulda izleyebilme imkanının olmasının oldukça etkili olduğu anlaşılmıştır (Tablo 5).

f)Kurum Tercihini Etkileyen Güven ve Amaca Yönelik Faktörleri; Katılımcıların çoğunluğunun anaokulu/kreşi tercih kararlarında okula güven, okulun amaca uygun hizmet vermesi, okulun çocukların ihtiyaçlarına cevap verme düzeylerini çok değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Bu faktörlerin değerlendirme derecelerinin ortalamalarına göre, tüm faktörlerin oldukça değerlendirildiği (Ortalama; 4,4100:4,3960:4,3660) ifade edilebilir.

g)Kurum Tercihinde Toplam Maliyet ve Maliyetleri Karşılama İmkanlarına İlişkin Faktörler; Katılımcıların çoğunluğuna göre okulun toplam maliyetleri okul tercihinde oldukça etkili olmuştur. Katılımcıların çoğunluğuna göre okulun yaptığı indirimler, taksit-kredi imkanları ve okul ücreti, okul tercihlerinde hiç etkili olmamıştır. Katılımcıların çoğunluğuna göre, okula ilişkin toplam maliyetler okul tercihlerinde oldukça etkili olurken okul ücreti hiç etkili olmamıştır. Bu faktörlerin tercihleri etkileme derecelerinin ortalamalarına göre, okul tercihlerini, toplam maliyetler orta dereceli (Ort: 3,1265), ödeme imkanları kısmen (Ort: 2,4980), Taksit-kredi gibi ödeme imkanları kısmen (Ort: 2,6400), okul ücreti kısmen (Ort: 2,9040) etkilemektedir.

h)Kurum Seçiminde Etkili Olan İletişim Araçları; Katılımcıların çoğunluğu anaokulu veya kreş seçiminde, gazete, televizyon, afişler, ve internet araçlarından hiç

etkilenmediklerini, çevreden oldukça etkilendiklerini belirtmişlerdir. İletişim araçlarından etkilenme derecelerinin ortalamalarına göre katılımcıların kurum seçiminde, gazete(ort:1,6280) , televizyon (1,7020), afişler(1,8280), ve internet (1,9220) araçlarından hiç etkilenmedikleri çevreden (3,3720) orta dereceli olarak etkilendikleri ifade edilebilir.

D)Kurum Tercihinde Okula İlişkin Diğer Faktörler;

Okulun şehir merkezine yakın veya uzak olması; katılımcıların %28,6'nin tercihi hiç etkilememiş, %22,2'sinin tercihi oldukça etkilemiş, %29'unun tercihi çok etkilemiştir.

Okulun trafik ve gürültüden uzak olması, katılımcıların %27,2'sinin tercihi hiç etkilememiş, %24,6'sının tercihi oldukça etkilemiş, %24'ünün tercihi çok etkilemiştir.

Okulun bahçesinin çocuklar için yeterli genişlikte olması, katılımcıların %29,4'ünün tercihi oldukça etkilemiş, %25,8'inin tercihi çok etkilemiştir.

Okulun(öğrenci)servis imkanları; katılımcıların %20,6'sının tercihi hiç etkilememiş, %22,8'inin tercihi oldukça etkilemiş, %41'inin tercihi çok etkilemiştir.

Okulun mimarisi(kaç katlı, sınıf büyüklükleri); katılımcıların %22,8'sinin tercihi oldukça, %36,8'sinin tercihi çok etkilemiştir.

Okulun oyun alanı olup/olmaması; katılımcıların çoğunluğunun (%43,6) tercihi çok etkilemiştir.

Tartışma Ve Sonuç

Katılımcıların Okul Öncesi Eğitim Kurumu Hakkındaki Düşünceleri;

Katılımcıların çoğunluğunun okul öncesi eğitim kurumlarının gerekli oldukları görüşünde oldukları ifade edilebilir.

Katılımcıların verdikleri cevapların ortalama değerine göre, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “anne ve babanın çalışması” nun az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Katılımcıların verdikleri cevapların ortalamasına göre, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sıkılmasını” önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Tüketici olarak velilerin, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun bakım sorunu”nun az önemli bir neden olarak gördükleri ifade edilebilir.

Verilen cevapların ortalamasına göre, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun daha iyi bakılmasının” az önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Katılımcıların çoğunluğu çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “eğitimin çocuk için gerekli olmasının” çok önemli bir neden olarak görmekteyiz. Ayrıca cevapların ortalama değerine göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “eğitimin çocuk için gerekli olmasının” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Katılımcıların çoğunluğu çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimini” çok önemli bir neden olarak görmekteyiz. Ayrıca cevapların ortalamasına göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun sosyal ve psikolojik gelişiminin” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Katılımcıların çoğunluğu çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun akranları ile zaman geçirmesinin” çok önemli bir neden olarak görmekteyiz. Cevapların ortalamasına göre katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “çocuğun akranları ile zaman geçirmesinin” oldukça önemli bir neden olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Araştırmada, katılımcıların çoğunluğunun verdikleri cevaplar doğrultusunda, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmesi için “annenin kendine zaman ayırmak istemesini” en az önemli bir neden olarak görüldüğü anlaşılmıştır. Diğer nedenler ve önem dereceleri şu şekildedir;

Çocuğun akranları ile zaman geçirmesi; oldukça önemli

Çocuğun sosyal ve psikolojik gelişimi; oldukça önemli

Eğitimin çocuk için gerekli olduğunun düşünülmesi; oldukça önemli

Çocuğun sıkılması; önemli

Çocuğun bakım sorunu; az önemli

Eğitim kurumunda çocuğa daha iyi bakılacağı düşünülmesi; az önemli

Anne ve babanın çalışması; önemli

Annenin kendine zaman ayırmak istemesi, en az önemli olarak görülmektedir.

Okul Öncesi Eğitim Kurumu Tercihinde Kurumun Kamu veya Özel Kurum Olmasının Etkisi;

Ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercih etmede okulun kamu veya özel olmasının orta derecede etkili olduğu anlaşılmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Kurumu Tercihinde Deneyim Sahibi Olunmasının Etkisi;

Katılımcıların çoğunluğunun veli olarak çocuklarını daha önce anaokulu veya kreşe yollamadıkları ifade edilebilir. Bununla birlikte velilerin anaokulu ve kreşte deneyim sahibi olmasının kurum tercihini orta dereceli olarak kolaylaştırdığı anlaşılmıştır. Katılımcıların çoğunluğunda daha önce eğitim kurumuna göndermiş çocukları olanların sayısının fazla olmaması bu konuda deneyim sahibi olmadıklarını da göstermektedir.

Kurum Tercihinde Kişi ve Grupların Etkisi

Araştırma sonucuna göre tüketici olarak velilerin kurum tercihlerinde okula ilişkin özelliklerin oldukça etkili olduğu, aile bireylerinin ve çevrenin okul hakkındaki düşüncelerinin kısmen etkili olduğu, akrabaların ve komşuların hiç etkili olmadığı anlaşılmıştır. Kurum tercihinde çoğunlukla anne ve babanın görüşlerinin etkili olduğu anlaşılmıştır.

Kurum Tercihinde Kuruma İlişkin Faktör

Okul öncesi eğitimin amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için çocukların rahatlıkla hareket edebilecekleri genişlikte, kendi ihtiyaçlarını yardım almadan karşılayabilecekleri güvenlikte ve eğitim programlarının istenilen şekilde uygulanabilmesini sağlamak için uygun fiziki yapının olması gerektiği bilinmektedir (Kıldan & Oğuzhan, 2014:154-183).

Tüketici olarak velilerin okul öncesi kurum tercihlerini oldukça etkileyen okula ilişkin faktörlerin şunların olduğu anlaşılmıştır.

Öğretmen kadrosu, Güvenlik durumu, Temizliği, Eğitsel ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliği, Isınma durumu, Katılımcıların kurum tercihlerini, Okuldaki personel sayısının yeterliliği (öğretmen, yardımcı personel...vb),Okul yöneticisinin çocuk gelişim alanında eğitimi olması, Okuldaki görevli personellerin, hizmet vermede istekliliği; ailelere karşı ilgili olması; çocuklara karşı ilgili olması; çözüm için uğraşmaları; velilerle olan iletişimi; verilen hizmetteki yeterliliği; samimiyeti ve içtenliği; temiz giyimli ve düzgün görünüşlü olması; Söz davranışlarının güvenilirliği ve güven vermesi; anlayışlı olması; yaptığı sosyal aktivitelerin kurum tercihlerinde oldukça etkili faktörler olduğu ifade edilebilir.

Bu yönde yapılan bir araştırmada anne ve babaların kurum tercihlerinde kurumun yönetim yapısına personeline ilişkin özellikleri dikkate aldıkları ifade edilmektedir. Çalışmamızda da benzer sonuca ulaşılmıştır. Ancak aynı araştırmada kurumun fiziki yapısının kurum tercihinde daha az etkili olduğu da belirlenmiştir (Koç, 1996:114).

Kurum Tercihinde Diğer Velilere İlişkin Faktörler;

Verilen cevapların ortalamasına göre, velilerin kurum tercihlerinde diğer velilerin sosyo-ekonomik durumlarının kısmen önemli olduğu ifade edilebilir.

Diğer velilerin de aynı kurumu tercih etmiş olmaları katılımcıların kurum tercih kararlarının doğru olduğunu orta dereceli olarak; bilinçli veli kesimi ile aynı kararı vermiş olmalarını orta dereceli olarak; kurumun eğitim seviyesinin üst düzeyde olduğunu orta dereceli olarak; veli imajının önemli olduğunu orta dereceli olarak; aynı kurumu tercih etmiş olmalarını orta dereceli olarak düşündürdüğü ifade edilebilir. Buna göre tüketici olarak velilerin okul öncesi kurum tercihlerinde aynı okula çocuklarını göndermiş olan diğer velilerden orta dereceli olarak etkilendikleri ifade edilebilir.

Kurumdaki Eğitime İlişkin Faktörler;

Araştırmada tüketici olarak velilerin kurum tercihlerinde;

Çocuğun aynı yaş grubundaki çocuklarla birlikte aynı sınıfta eğitim alacak olmasının oldukça etkili olduğu,

Okul ve aile arasında her türlü işbirliğinin yapılıyor olmasının orta dereceli etkili olduğu,

Çocuğun gönderildiği okulda benzer özelliklere gelir durumu, kültür, dil, etnik köken, din...vb. Gibi ortak özelliklere sahip çocukların ailelerin çocuklarının olmasının orta dereceli etkili olduğu,

Ailenin eğitime katılımının desteklenmesinin orta dereceli etkili olduğu,

İstenildiği zaman çocuğu okulda izleyebilme imkanının olmasının orta dereceli etkilendiği,

Çocuğun gönderildiği okulun farklı ailevi (gelir durumu, kültür, dil, etnik köken, din...vb gibi)kültürel özelliklere sahip ailelerin çocuklarının olmasının kısmen etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ailelerin okul tercihlerinde okulla iletişim halinde olmalarının orta düzeyli etkili olduğu sonucu Öktem(1996) ve Erçetin'in (1997) çalışmalarının bulguları ile benzer niteliktedir. Öktem(1996) ve Erçetin'in (1997) yaptıkları çalışmalarında okul aile işbirliğinin okul tercihinde etkili bir faktör olduğunu belirlemişlerdir.

Kuruma İlişkin Güven ve Amaca ve Çocukların İhtiyaçlarına Karşılama Durumlarına Yönelik Faktörler;

Tüketici olarak velilerin anaokulu/kreşi tercih kararlarında okula güven, okulun amaca uygun hizmet vermesi, okulun çocukların ihtiyaçlarına cevap verme düzeylerinin oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurum Tercihinde Toplam Maliyet ve Maliyetleri Karşılama İmkanlarına İlişkin Faktörler;

Katılımcıların çoğunluğuna göre, okula ilişkin toplam maliyetler okul tercihlerinde oldukça etkili olurken okul ücreti hiç etkili olmamıştır.

Tüketici olarak velilerin okul tercihlerini, okula ilişkin toplam maliyetlerin orta dereceli etkilediği, ödeme imkanlarının ve okul ücretinin kısmen etkili olduğu anlaşılmıştır.

Kurum Tercihinde İletişim Araçlarının Etkisi;

Anaokulu veya kreş seçiminde, gazete, televizyon, afişler, ve internet araçlarından hiç etkili olmadığı , çevrenin orta dereceli olarak etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kuruma İlişkin Diğer Faktörler;

Okulun şehir merkezine yakın veya uzak olması; Okulun trafik ve gürültüden uzak olması; Okulun bahçesinin çocuklar için yeterli genişlikte olması; Okulun(öğrenci)servis imkanları; Okulun mimarisi(kaç katlı, sınıf büyüklükleri); katılımcıların Okulun oyun alanı olup/olmaması gibi durumların tüketici olarak velilerin tercihlerini orta dereceli olarak etkileyen faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan anlamlılık testleri sonucunda kurum tercihini etkileyen yukarıdaki faktörlerin katılımcıların meslek, eğitim, gelir durumu gibi demografik özellikleri ve çocukları resmi ve özel kuruma giden katılımcıların cevapları ile anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır($P>0,05$). Ebeveynlerin okul öncesi kuruma ilişkin beklentilerini araştıran bir araştırmada, ebeveynlerin yaş ve gelir durumları ile okul öncesi eğitim kurumundan beklentileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç çalışmamızı destekler niteliktedir. Ancak aynı çalışmada ebeveynlerin eğitim durumları ile kurumdan beklentileri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuş olup, eğitim düzeyinin yükselmesi ile kurumdan beklentinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Yeşilyurt, 2011:66). Bu yönde yapılan bir başka araştırmada da benzer sonuca ulaşılmış olup anne ve babaların okul öncesi eğitim kurumlarını tercih etmede etkilendikleri faktörler anne ve babaların eğitim durumlarına göre farklılık göstermiştir (Koç, 1996:114):

Türkiye'deki okul öncesi kurumların sorunlarını araştırmak amacıyla öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak yapılan bir araştırmada, özellikle devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki yapısının, güvenliğinin, eğitim ve araç gereçlerinin ve bahçe ve oyun alanı düzenlemesinin yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Çetinkaya, 2010:66-69).

Günümüzde okul öncesi eğitim kurumunun önemi gittikçe artmakta ve buna bağlı olarak okul öncesi eğitim kurumu sayısı da artmaktadır. Bununla birlikte tüketiciler daha bilinçli olmuşlar ve çocuğun okul öncesi eğitiminin gerekliliği sadece

anne ve babanın çalışıyor olmasından dolayı tercih etmemektedirler. Eğitimin çocuğun sosyal, psikolojik ve bilişsel gelişimi için gerekli olduğu düşüncesinden dolayı aileler çocuklarını okul öncesi eğitime göndermeyi tercih etmektedirler. Tüketici olarak ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercih ederken bir çok faktörü göz önünde bulundurmaktadırlar. Özellikle, eğitim kurumun eğitime yönelik faaliyetleri, personeline ilişkin özellikleri, fiziksel yapısı, toplam maliyetleri eğitim kurumu tercihinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda, okul öncesi eğitim kurumlarının faaliyetlerini gerçekleştirirken, ailelerin tercihlerini etkileyen faktörleri göz önüne almaları hem eğitimin kalitesi için hem de artan rekabet ortamında kurumların devamlılıklarını sağlaması için önemli olduğu ifade edilebilir.

Kaynaklar

Aksoy, M. (2000). Sosyal Bilimler ve Sosyolojiye Giriş. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım,

Bir, A. A. (Yayın Yönetmeni), (2002). Tüketici Davranışı, Kapital Medya Hizmetleri, İstanbul, 22-23 (İçinde: Michael Solomon, Gary Bamossy, Soren Askegaard, Consumer Behavior: A European Perspective (New York: Prentice Hall Europe, 1999, s.16).

Çetinkaya, B. (2010). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Ve Sorunlar (Bahçelievler İlçesi Örneği), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Durmaz, Y. Bahar, R. Kutlar, M. (2011). Kişisel faktörlerin tüketici satın alma davranışlarına etkisi üzerine bir araştırma, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 2(1), 114-133.

Erçetin, Ş.,(1997). Toplumun, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin birbirlerinden beklentilerinin gerçekleşme düzeyi. Çağdaş Eğitim, Ankara, 22(231)

Gökalp, M., (2003). Türk Eğitim Sisteminin Kalkınma Planları Doğrultusunda İhtiyaç Duyduğu İnsan Gücü Niteliklerinin Belirlenmesi ve Buna Uygun Öğretmen Yetiştirilmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Ana Bilim Dalı, Erzurum.

Kantarcıoğlu (1998). Anaokulunda Eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Kırtış, K. (2013). Pazarlama Yönetimi, Global ve Yönetimsel Yaklaşım, İstanbul:Gelişim Üniversitesi Yayını.

Koç, G. (1996). Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Etkenler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Ana bilim Dalı, Ankara.

Millî Eğitim Temel Kanunu, Resmi Gazete: 24/6/1973 Sayı: 14574, Md.2-3.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete: 14/07/2014, Sayı: 29072, Md.4.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Öğretim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete: 29/7/2014, Sayı: 29072, Md.4.

Odabaşı, Y. (1999). Tüketim Kültürü, Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü, İstanbul:Sistem Yayınları.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete: 29/08/2009, Sayı:27334, Md.5.

Oktem, F. (1996). "Okul Aile İşbirliği", Aile ve Eğitim. Türk Eğitim Derneği XVIII. Eğitim Toplantısı"nda Sunulan Bildiri, Haz.: Sabri Koç. Ankara: Türk Eğitim Derneği Eğitim Dizisi, No: 18

Özen, Ş., (2008). Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars İliş Örneği). (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kafkas Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Kars.

Siva, L., (2008), Okul Öncesi Eğitimin İlkokul Başarısına Etkisi Ve Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi)Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/ İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Tanilli, S.(2006). Yaratıcı Aklın Sentezi, Felsefeye Giriş, 11. Baskı, İstanbul:Alkım Yayınevi.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı,(2015), Milli Eğitim İstatistikleri-2014/15, Ankara.

Türkay, A.(2011). Satınalma Davranışları Açısından Üniversite Öğrencileri Arasında Marka Bağlılığının Önemi: Batı Akdeniz Üniversitesi Üzerinde Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Yanıklar, C.(2006). Tüketimin Sosyolojisi, 1. Baskı, İstanbul:Birey Yayıncılık.

Yeşilyurt, C.,Z., (2011),Çocukları Anaokuluna Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri Ve Kurumların Bu Beklentileri Karşılama Durumları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, , Denizli.

TDK,(2015). Erişim tarihi: 26.0Mayıs 2015<http://tdk.gov.tr>.